

Afwegingskader

Binnen wet- en regelgeving kan het soms noodzakelijk zijn om een leeftijdsgrens in te stellen. Hoe kunnen beleidsmakers bepalen of een leeftijdsgrens goed is? Een eerste criterium is dat de leeftijdsgrens aansluit bij de stand van zaken, en niet leidt tot nodeloze problemen voor betrokkenen. Daarnaast is het van belang dat alle relevante overwegingen worden meegenomen in de keuze en – waar nodig – tegen elkaar worden afgewogen. Overwegingen zijn onder te verdelen in drie categorieën: **maatschappelijke**, **juridische** en **beheersmatige**. In het afwegingskader is een toelichting op de overwegingen te vinden (vaak middels een voorbeeld).

Maatschappelijke overwegingen

Het kan van belang zijn dat de leeftijdsgrens ...	Toelichting/casus
Aansluit op de individuele en situationele kenmerken van de doelgroep	De bovengrens van het wettelijk minimumjeugdloon is lang 23 jaar geweest, maar wordt verlaagd naar 21 jaar in 2019. Deels wordt dit gedaan om een betere aansluiting te vinden met jongeren van 21 en 22 jaar. Zij vormen steeds vaker een eenpersoonshuishouden en hebben daardoor gemiddeld genomen meer financiële lasten dan voorheen.
Gezondheid van kwetsbare groepen beschermt	Alcohol is schadelijk voor kinderen. Ook zijn kinderen kwetsbaarder, omdat ze moeilijker kunnen begrijpen of inschatten wat de nadelen van consumptie zijn. Tot 18 jaar is het verboden alcohol te verkopen aan jongeren.
Individuele zelfstandigheid stimuleert	In 1988 is de leeftijd van meerderjarigheid verlaagd van 21 naar 18 jaar. Dit is onder andere gedaan zodat jongeren meer ruimte krijgen om te 'oefenen' met zelfstandigheid, en omdat een verlaging van deze leeftijd beter aansloot bij de maatschappelijke praktijk.
Participatie in de maatschappij stimuleert	In de Participatiewet bestaat er een scholingsplicht tot 27 jaar. Het achterliggende idee van deze maatregel was dat meerderjarige jongeren zich hierdoor niet al te makkelijk kunnen onttrekken aan hun maatschappelijke verantwoordelijkheid om te werken of een opleiding te volgen.
Rekening houdt met maatschappelijke gevolgen	Een te lage 'drankgerechtigde' leeftijd kan negatieve maatschappelijke gevolgen hebben, zoals meer overlast en uitgaansgeweld, of lagere verkeersveiligheid.

Juridische overwegingen

Het kan van belang zijn dat de leeftijdsgrens ...	Toelichting/casus
Voldoet aan de minimale plicht van noodzakelijke replicatie	In internationale wetgeving over mensenrechten wordt onderscheid gemaakt tussen minderjarigheid en meerderjarigheid. Voor minderjarigen en meerderjarigen gelden soms andere regels. Dit is overgenomen in Nederlandse wetgeving.
Grondrechten beschermt of bevordert	Bij het beschermen van grondrechten, zoals het kiesrecht of het verbod op kinderarbeid, moet een leeftijdsgrens gehanteerd worden. Onderscheid maken op basis van andere kenmerken is te subjectief en kan discriminerend werken.
Aansluit op andere wetten	De jeugdhulpplicht van gemeenten stopt als jongeren 18 jaar zijn. Jongeren kunnen vanaf deze leeftijd immers gebruik maken van vergelijkbare voorzieningen uit de Zvw of de Wmo.

Beheersmatige overwegingen

Het kan van belang zijn dat de leeftijdsgrens ...	Toelichting/casus
Doelgroepen afbakt (en daarmee ook de wettelijke kaders en financiële stromen)	De Wet Investeren in Jongeren werd tussen 2009 en 2012 gebruikt om jongeren te behoeden voor langdurige werkloosheid en sociaal isolement (de 'bijstandsva!'). De grens van 27 jaar werd hierbij gebruikt om 'jeugdwerklozen' van 'werklozen' te scheiden.
Collectieve uitgaven beperkt (kostenbeheersing)	Kostenbeheersing is een reden geweest om de jeugdhulpplicht te begrenzen bij 18 jaar. Een hogere grens zou een te groot beslag leggen op de collectieve middelen.
De uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van de wet optimaliseert	Leeftijdsgrenzen geven een benadering voor de competenties en/of behoeftes van mensen. Het is weliswaar geen perfecte benadering, maar soms onvermijdelijk omdat een andere objectieve, eenvoudige te hanteren maatstaf niet voorhanden is.